

Sendt: 19. oktober 2012 13:47
Til: Officiel post til Bureau of Minerals and Petroleum
Emne: Høring vedr. Isua-minen

Høringssvaret er oversat fra dansk til grønlandsk.

Namminersorlutik Oqartussat

Aatsitassanut ikummatissanullu Pisortaqarfik

Postboks 930

3900 Nuuk

Nuuk 19. Oktober 2012

Una pillugu: Avatangiisimut Sunniutit pillugit Nalilersuineq aamma Inooqatigiinnikkut
Nammassinnaassutsimik Nalilersuineq-mut nalunaarusiat pillugit tusarniaanermut akissut, London Mining
Greenland A/S-ip Nuup eqqaani saviminissarsiorfissamut akuersissutissamik qinnuteqaataanut atatillugu
suliarineqartog.

Aallarniutigalugu Timmiap malugaa tusarniaanermut nalunaarummut London Mining Greenland A/S'ip
Nuup eqqaani saviminissarsiulerusullutik qinnuteqaataanut tunuliaqutassiisoq annertummat.

Taamaattumik Timmiamut pingaaruteqarpoq tikkuassallugu pilersaarummut attuumassutilimmik
mianersortumik periuseqarnissap atorineqarnissaa pingaaruteqarmat. Maarmorilik nutaaq
misigissanngilarput, ilisimaatsuneq – atorusunngilarput piaaraluni avatangiisimik mingutsitsineq –
kangerlummik mingutsitsinikummat eqqaani najugalinnut ukiut 20-it qaangiukkaluartut sulii ulloq manna
tikillugu uillunik piniagassanillu allani atueqqusaanngimmata.

Timmiamit eqqarsarnartoqartipparput London Mining-ip pilersaarutigimmagu saviminissaq sinneruttoq saviminermillu piaanermiit akuutissaq inissinniarneqarmat tatsinut piiaviup qanittuaniittunut. Akuutissap sinneruttup annertoorejussuartaat tatsinut inissinneqartoq tassaassaaq svovli. Soorluttaaq tusarniaanernit saqqummertoq Australiami akuutissat misilittagarineqartut London Mining-ip Svovlimik saviminermiit akuiaalluni atorumasai. Australiami innersuussutaavoq akuutissat pineqartut pinngortitamut aniatinneqassanngitsut. Mianersortumik periuseqarnissaq innersuussutigalugu Naalakkersuisut qinnuigineqarput itigartitsisoqaqqullugu pinngortitamut toqqorterisoqarnissaanut, ilisimaneqanngimmat taalaaliornerup kinguneranik suut sunniutaasinnaanersut Kalaallit Nunaanni issittumi avatangiisimut.

Timmiaq immikkut maluginiarpaa London Mining-imit saviminissaq ruujorersuartigut assartortarniaraa. Timmiamiit uppenarsinngilarput imeq sinneruttussaq taama periuseqarluni assartuinermi piffissami sivikinnerusumi sivirusunerusumiluunniit avatangiisimut, naasunut uummaasuseqatigiinnullu Nuup Kangerluaniittunut ulorinaartortitsinnginnersoq. Taamaattumik mianersortumik periseqaranissamik tunngavik aallaavigalugu innersuussutigissavarput, erngup asartuinermi atorineqartut sinnera kangerlummut aniatinneqassanngitsooq, atoqqinneqartassasorli saviminissap ingerlanneqarnerani. Timmiaq taamaalilluni siunnersuuteqarpoq ruujorersuarmik aqqissuineq matoqqasunngorlugi suliarineqassasooq, imermik utimut milluaasoqarsinnaanngorlugi saviminissap sequtserneqarsimasup assartornissaannut atorsinnaanngorlugi. Soorluttaaq umiarsuarnut usilersuunneqartillugu matoqqasumik aqqissuuttatigut pisarnissaa, pujoralaat allallu mingiutsitsisinnaanerat mianeralugu.

Timmiamiit maluginiartarparputtaaq saviminissaq akuugaq malitsigisaannik umiarsuarsuarnik assartorneqartassasooq. Umiarsuarsuit pineqartut Kalaallit Nunaannut angalasassammata useqaratik, kingunerissavaa, Kalaallit Nunaannut ingerlaarnerminni oqumaalutassamik imermik immerneqartarnissaat, aniatinneqartartussanik, Nuup kangerluani talittarfimmut apuukkaangamik. Tamanna siunissami uummasuaqqanik ilisimanngisatsinik ima ulorianartortitsitigissaaq, allaat akuersissuteqarnissaq taamaaliortarnissamut akisussaassuseqanngittuliornerulluni.

Annikinnerpaamik avatangiiseq pillugu nunarsuarmioqatigiit malittarisassaasik Sikuiuitsoq kujallermit atuuttut aamma Kalaallit Nunaanni Issittumi avannarlermit atuuttariqarput.

Ilisimallugu, nunarsuarmioqatigiit malittarisassanik assigiissaakkanik suliaqartut oqimaalutassatut imermik useqartarnek pillugu aniatinneqartarneralu pineqartup, Timmiamiit taamaakkaluartoq sakkortuumik innersuusutigissavarput, uppersaatinik pigisaqartoqalernissaanut, imemik oqimaalutassamik najoqqutassaq avatangiisitpillugit malittarisassatut isumannaattuusoq, piumasqarineqassasoq, umiarsuit uumassuseqatigiinnit allanit imermik nassartinneqartassanngitsut Kalaallit Nunaatalu imartaani imaarsisoqartassanngitsaq immaqaluunniit imartani Kalaallit Nunaata tungaanut sarfamik ingerlaartulinni. Tamanna annikinerpaartaatigut piumasaqaataasariaqarpoq umiarsuit Kalaallit Nunaata imartaanut nunanit allanit aqqusaartut piumaffiqineqassasut ingelaarnerminni ulloq allortarlugu imeq oqimaalutassatut usiartik taarsertassagaat, taamaaliornikkut sumiiffimmi immap naasui uumassuseqatigiilu uummassusilinnik allaneersunik sunnertinneqaqqunagit. Umiarsuit imermik issittumeersumik imermik oqimaalutarsimannngitsut Kalaallit Nunaata imartaanut appakaannisaat inerteqqutigineqassaaq.

Taamatuttaaq qulakkeerneqassaaq ikummatissaq umiarsuit ingerlataannut (motor) atorneqartoq saviminissanik assartuinerpassuarni tassaassanngitsaq mingutsitseqisoq ikummatissaq oqimaattoq. Ikummatissamik oqimaattumik ikuallaaneq toqunartulimmik annertuumik pilersitivisusarpoq, issittumilu avatangiisinut sunniutai ilisimaneqanngillat. Teknikkitigut pisinnaalluarmat ikummatissaq oqinnerusuoq mingutsitsinnginnerusorlu atussallugu ingerlatit, Namminersorlutik Oqartussat mianersornissamut tungavissaq naapertorlugu piumasaqaatigissavaat issittumi umiarsuarnik angallanneq ikummatissaq oqitsoq atorlugu kisimi pisassasoq. Naalakkersuisut sulissutigisariaqavippaat nunat sanilerisagut suleqatigalugit nalinginnaasumik piumsaqaatinik saqqummiussisoqartariaqarnera, issittumi imaatigut angallanneq kisiat pisassasoq ikummatissaq oqittoq ikummatigalugu.

Tamakkiisoq isigalugu Timmiamiit ernummatigaarput kangerlummi angallanerup annertuseriarnissaa, avatangiisimullu ulorianaatai taama annertutigisumik Nuup Kangerluata qinnguani talittarfissuarmik pilertoqarnissaani, soorlu tamanna pilersaarutaasoq. Timmiap ernummatigaa talittarfissaq aaqqinneqarsinnaanngitsunik sunnuteqassasoq kangerlummi uumassuseqatigiinnut. Pingaartumik ernummatigaarput Nipisaap ikera. Ikeq tamanna ullumikkut IBA-tut (important Bird Area: Timmiaqarfik pingaarutilik) tikkuarneqarsimavoq, isumarpullu naapertorlugu sumiiffik pineqartoq RAMSAR-eqarfittut taaguuseqarnissaminut tulluuppoq.

Nipisat ikera tamaat pingortitaqarfiuvoq, timmissat amerlasoorujussuanngorlutik ingerlaanerminni sumiiffik tamanna ikeq Kalaallit Nunaanni uningaartarfiit ilimanarluni anginerpaartarigaat, soorlutaaq ikeq tamanna miterpassuarnut, qingalippassuarnut allanullu qeerlutuunut neriniarfissuusoq. Ikeq taamaalilluni pineqartoq Nuup Kangerluani immikkuullarinnerpaallunilu pingaaruteqarnerpaavoq timmissanut.

Timmisamit arlaleriarluta kisitsinitsinni naammattoortarpavut tukaffaajuut ataasiakkaartut 700-ut pallillugit amerlassusillit ikkattuni marulluusuni ikermi, soorlutaaq timmissat naleraarusillit soorlu Taliffaat, Saarfaarsuit, Qajorlaat amerlasuunngorlutik siumugassaasartut. Amerikkap avannaaneersut qaqutigootut aamma ukiumoortumik siumorneqartarput. Serfat, miterpassuiat tusintilikkaat, qingallit qeerlutuullu assigiinngitsut sumiiffik neiniarfissuaraat.

Nipisat Ikera marulloqarfittut ikkatukujuutut uuliamininnguamilluunniit allanilluunniit mingutsinneqarnermut immikkut malussarissorissuseqarpoq. Angallannerusoqalerneratigut umiarsuarnut ikeq tamanna immikkoorutilik mingutsinneqarsinnaanera annertuseriassaaq. Ajutoorneq minnerusoq anginerusorluunniit, mianersuaalliornikkulluunniit imermik oqimaalutamik aniatitsineq aaqpeqinneqarsinnaanngitsunik annertuumik ajoqusiisinaavoq ikkattukujuunut uummasuinut- naasunullu tamaaniittunut.

Soorlutaaq assinganik ilimagisariaqartoq imermik atornikumik aniatitsineq allamillu najugaqrafinnit aatsitassarsiorfiup eqqaaniittunit mingutsitsineq, umiarsuarnillu angallanneq talittarfinnilu sulineq ingerlanneqartussaq kangerlunni sarfaq atuarlugu ikermut nassarneqartarsinnaasoq mingutsitsinerulernermik kinguneqarluni uummassuseqatigiinnut ikermi ittumut tamakkiisumut ajoqusiilluni.

Mingutsitsineq taamaattoq aamma serfanut, mitinut, qingalinnut, nipisannut il.il. piniartunit aningaasarsiutigalugit atorineqartunut Nuummi eqquissaaq, inussutissarsiummik ajornartorsioreertumut sunniuteqarluni.

Timmiamiit immikkut timmissanut soqutiginaatilimmik sumiiffinnut attorneqartussanut maluginiaqqussavarput tullittuni makku:

- Qugssuk-mmi talittarfissap eqqaralannguani qerertaaraqarpoq arlariinnik naajanik assigiinngitsunik manniffiqineqartartunik, ilimanarluni aamma imeqqutaalaq miterlu. Qeqertat pineqartut manniffiup nalaani imaatigut nunataanilu angallaffioqqusiunaarluni illersorneqartariaqarput.
- Misissorneqassaaq "Tailings" immaqaluunniit atortussiassat allat aniatinneqarnermikkut qanoq sunnuteqartussaansut uiloqarfinnut Nuup Kangerluata avannaarpasissortaaaniittunut. Uiloqarfiit tamakku ullumikkut pingaaruteqarput nerisassatut miternut Kalaallit Nunaaneersunut Canadameersunullu Kalaallit Nunaanni ukusartunut amerlasuunut. Ilaatigut, saviminissat oqimaatsut uillunut akuulersinnaanerit taassumallu kinguneranik miternut soorlutaaq inunnut/uummasunullu qaasuttunut.
- Talittarfiliortiternermut sanaartugassallu allanut atatillugu, pinngitsoortitsiniarnerit naapertuuttut iliuuserineqassapput, ajoqusersuisoqaqqunagu, soorlu qulimiguullit angallanneranni, imaatigut angallannikkut il.il., qaqqani timmiaqarfiusuni pingaarutilinni Nuup Kangerluaniittuni pingaartumik ilulialiup paavani.
- Misissuisoqassaaq nerlerit sumiinnersut qanorlu amerlatiginersut (canadap nerlera soorlutaaq nerleq), qauersaartarfii upernaakkut/immaqaluunniit ukiakkut atsissumi Narsarsuaq-mi. Ilanngullugu inerteqquteqartoqalissanersooq angallannikkut tamaani aqqusinissap avannaatungaani ukiup ilaani. Misissuineq apeqqummut taamaattumut ingerlanneqarsinnaavoq timmisartutigut maj-imi september-imilu.
- Timmissanut qasuersaartunut sunniutaata annertussusaa sumiiffimmi pineqartumi (nerlerit il.il.) piiavimmi ammasumi qaartierisoqartillugu, ajoqusiisinnaaneq pinngitsoortinniarlugu.

Naggasiutigalugu Timmiamiit Naalackersuisut peqqussavagut avatangiiseq eqqarsaatigalugu London Mining peqquneqassasoq, engup nukinganik sarfaliorfimmik atuinissaannik CO₂-mik aniatitsisumik dieselitortumik nukissiorfik pinnagu. Innuttaasunik tusarniaanermi London Mining-ip naatsorsuutaanut aningaasartuutissat, akilersinnaassuserlu pillugit qulartoqarpoq erngup nukinganik dieselitortumut sanilliullugu atuinisaaq eqqarsaatigalugu. Timmiamiit isumaqarpugut mianersornissamik tunngaveqarnisaaq innersuussutigalugu piumasaqaataajuartariaqartoq teknologi mingutsitsinnginnerpaaq atorpeqartaqqullugu, periarfissaatillugu.

Timmiamiit naggataatigut Naalackersuisunut inassutigissavarput, avatangiiseq- pinngortitarlu pillugit nalilersuinerit maanna siunissamilu avatangiiseq Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqaqimmi suliarineqartaqqunagit, Pinngortiaq, Avatangiiserlu pillugit Naalackersuisoqarfimmi suliarineqartarlernisaaq isumageqqullugu, maanna Nunami Imminermi-, Pinngortitamut Avatangiisimullu Naalackersuisoqarfiusumi.

Ikinngutinnersumik inuulluaqqusilluta

Sinnerlugu

Hasse Hedemand